

Tytuł: **Rynki finansowe w warunkach kryzysu**

Autorzy: Marcin Kalinowski, (red.)

Wydawnictwo: CeDeWu.pl

Rok wydania: **2009**

Opis:

Kryzys na rynkach finansowych, który rozpoczął się w 2007 r. stanowi najpoważniejsze załamanie globalnej gospodarki w ostatnich dekadach. Doprowadził on do paraliżu światowego systemu finansowego i głębokich spadków cen na rynkach kapitałowych. Przyczyn światowego kryzysu finansowego należy upatrywać między innymi w rozwoju nowoczesnych instrumentów finansowych, a przede wszystkim w niekontrolowanym ich wykorzystaniu.

Postępujące zjawiska globalizacyjne powodują, iż zawirowania na rynkach finansowych przekładają się na sytuację na rynkach całego świata, od Ameryki poprzez Europę, aż po Daleki Wschód. Globalizacja powoduje także zmniejszenie możliwości nadzoru nad działalnością instytucji finansowych, zwiększając jednocześnie ryzyko dotyczące inwestycji. Obecna sytuacja jest znaczącym wyzwaniem również dla polskiej gospodarki, zarówno dla uczestników rynków finansowych, jak i dla instytucji nadzorujących ich pracę.

Celem niniejszej książki jest prezentacja sytuacji na rynkach finansowych w warunkach kryzysu. Szczególną uwagę skupiono na zagadnieniach: inwestycji finansowych, finansach przedsiębiorstw, rozwoju rynku ubezpieczeń oraz sektora bankowego w warunkach kryzysu finansowego.

Spis treści:

Wprowadzenie 13

Część 1

Systemy finansowe w warunkach kryzysu

1. Odpowiedzialność agencji ratingowych za kryzys subprime

– Eugeniusz Gostomski 19

1.1. Rola agencji ratingowych 19

1.2. Praktyka nadawania ratingu 20

1.3. Rynek usług ratingowych 22

1.4. Spadek zaufania do światowych agencji ratingowych 23

1.5. Działania naprawcze 24

Streszczenie/Summary 26

Bibliografia 27

2. Wspólne zasady zarządzania transgranicznymi kryzysami finansowymi w Unii Europejskiej – Anna Jurkowska-Zeidler 29

2.1. Ramy instytucjonalne i prawne dotyczące stabilności finansowej w państwach członkowskich Unii Europejskiej 30

2.2. Zasady współpracy pomiędzy instytucjami nadzoru finansowego, bankami centralnymi oraz ministerstwami finansów Unii Europejskiej w zakresie ochrony stabilności finansowej w wymiarze transgranicznym 32

2.3. Zasady zarządzania kryzysami finansowymi uzgodnione w Memorandum of Understanding na temat transgranicznej stabilności finansowej	34
2.4. Wspólne wytyczne praktyczne dotyczące zarządzania kryzysowego w UE	38
2.5. Zmiany architektury nadzoru jednolitego rynku finansowego UE jako reakcja na globalny kryzys finansowy	40
Streszczenie/Summary	43
Bibliografia	46
3. Stabilizacja i nadzór międzynarodowego systemu finansowego a kryzysy finansowe – Aneta Kosztowniak	47
3.1. Współczesny system finansowy i zjawiska kryzysowe	47
3.2. Normy, standardy i kodeksy – jako narzędzia stabilizacji międzynarodowego systemu finansowego	50
3.3. Programy oceny sektora finansowego (FSAP) oraz stabilności systemu finansowego (FSSAs)	52
3.4. Propozycje założeń „Nowego globalnego systemu finansowego”	54
Streszczenie/Summary	57
Bibliografia	58
4. Psychologiczne aspekty kryzysu finansowego – Jarosław Klebaniuk	61
4.1. Przyczyny kryzysu	62
4.1.1. Rywalizacja	62
4.1.2. Nadmierna pewność siebie i brak kontroli	63
4.1.3. Strach i nieufność	66
4.2. Identyfikacja kryzysu	67
4.2.1. Bańka spekulacyjna	67
4.2.2. Straty instytucji finansowych i ich klientów	68
4.2.3. Recesja w realnej gospodarce	69
4.3. Akceptacja rozwiązań	69
4.3.1. Propaganda w mediach	69
4.3.2. Ideologia strachu	70
4.3.3. Alienacja konsumenta i wyborcy	71
4.4. Funkcje kryzysu	72
4.4.1. Ukryte zyski	72
4.4.2. Deprecjacja pracy najemnej	73
4.4.3. Nowy Porządek Świata	74
Streszczenie/Summary	74
Bibliografia	76
5. Financial Jargon in View of the Global Economic Downturn – Andrzej Kollataj	79
5.1. Scope of Research	79
5.2. Jargon vs. Slang	79
5.3. The Supposed Obscurity of Jargon	80
5.4. Financial Speech Community and Its Jargon	83
5.5. The Language of Crisis	86
Streszczenie/Summary	89
References	90

Część 2

Inwestycje finansowe w warunkach kryzysu

- 6. Silna forma efektywności informacyjnej polskiego rynku akcji w warunkach kryzysu oraz jej interpretacja – Marcin Kalinowski 93**
 - 6.1. Efektywność informacyjna rynku akcji 93**
 - 6.2. Test efektywności informacyjnej w formie silnej na polskim rynku akcji 95**
 - 6.3. Interpretacja efektywności informacyjnej w formie silnej w świetle przepisów prawa 98**
 - 6.4. Pomiar efektywności informacyjnej w formie silnej – teoria a rzeczywistość 100**
 - Streszczenie/Summary 101**
 - Bibliografia 102**

- 7. Efektywność oszczędności w Polsce w latach 2007-2008 – Dawid Dawidowicz 105**
 - 7.1. Charakterystyka podstawowych form oszczędzania/inwestowania 105**
 - 7.2. Czynniki determinujące efektywność form oszczędzania/inwestowania 107**
 - 7.3. Założenia do badań 109**
 - 7.4. Wyniki badań 112**
 - Streszczenie/Summary 113**
 - Bibliografia 115**

- 8. Fundusze funduszy inwestycyjnych jako innowacja na powierniczym rynku – Sławomir Antkiewicz 117**
 - 8.1. Koncepcja funduszy funduszy 118**
 - 8.2. Przesłanki inwestowania w fundusze funduszy 119**
 - 8.3. Pierwsza próba utworzenia funduszu funduszy na polskim rynku 120**
 - 8.4. Skarbiec Top Funduszy Akcji i Skarbiec Top Funduszy Stabilnych 120**
 - 8.5. Oferta TFI Millennium 122**
 - 8.6. Perspektywy rozwoju funds of funds 122**
 - Streszczenie/Summary 123**
 - Bibliografia 124**

- 9. Wycena aktywów finansowych – Ewa Engelhardt 127**
 - 9.1. Wycena aktywów finansowych w świetle ustawy o rachunkowości 129**
 - 9.2. Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych w świetle MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena 132**
 - Streszczenie/Summary 134**
 - Bibliografia 136**

- 10. Rynek polskich euroobligacji w warunkach kryzysu finansowego – Rafał Plókarz 137**
 - 10.1. Zarys historii polskich emisji euroobligacji 138**
 - 10.2. Rynki euroobligacji w latach 2007-2009 142**
 - 10.3. Rynek polskich euroobligacji w okresie kryzysu finansowego 143**
 - Streszczenie/Summary 150**
 - Bibliografia 152**

- 11. Determinanty wartości opcji towarowych w transakcjach masowymi towarami rolnymi w okresie kryzysu gospodarczego – Piotr Giruć 153**
 - 11.1. Charakterystyka opcji 154**

11.2. Rodzaje transakcji opcyjnych	157
11.3. Opcje towarowe na rynku masowych towarów rolnych w Polsce	158
Streszczenie/Summary	161
Bibliografia	162

12. Efektywność strategii spekulacji kontraktami futures na indeks WIG20 na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie w warunkach wysokiej zmienności rynku – Ewa Widz 165

12.1. Elementy strategii spekulacyjnych na rynku kontraktów futures 166

12.2. Ryzyko na rynku kontraktów futures na indeksy giełdowe 169

12.3. Mierniki efektywności strategii spekulacji kontraktami futures 175

12.4. Efektywność strategii spekulacyjnych na rynku kontraktów futures na indeks WIG20 176

Streszczenie/Summary 180

Bibliografia 181

13. Badanie zmienności na rynku finansowym w oparciu o zmienność historyczną wybranych indeksów giełdowych – Bogna Janik, Marcin Resler 181

13.1. Analiza zmienności historycznej 183

13.1.1. Wpływ dużych dziennych zmian na wielkość zmienności 183

13.1.2. Zjawisko grupowania zmienności 187

13.1.3. Pamięć zmienności historycznej 187

13.2. Korelacja zmienności historycznej na różnych rynkach 189

Streszczenie/Summary 191

Bibliografia 193

Część 3

Sektor bankowy w warunkach kryzysu

14. Koniec ery niezależnych banków inwestycyjnych w Stanach Zjednoczonych – Tomasz Wszeborowski 197

14.1. Zmiany w prawie amerykańskim prowadzące do wyodrębnienia bankowości inwestycyjnej 197

14.2. Niezależne banki inwestycyjne w Stanach Zjednoczonych przed kryzysem na przykładzie Lehman Brothers 199

14.3. Przyczyny obecnego kryzysu finansowego 201

14.4. Wpływ kryzysu na niezależne banki inwestycyjne w Stanach Zjednoczonych 204

Streszczenie/Summary 206

Bibliografia 208

15. Zarządzanie wartością banku komercyjnego w warunkach globalnej gospodarki – Jerzy Gwizdała 209

15.1. Koncepcja zarządzania wartością banku w praktyce 210

15.2. Skuteczne praktyki we wprowadzaniu programu VBM 211

15.3. Kapitał intelektualny jako specyficzny zasób banku 215

15.4. Efektywne wykorzystanie i zarządzanie kapitałem intelektualnym 217

Streszczenie/Summary 221

Bibliografia 222

16. Porównanie systemów gwarantowania depozytów w bankach i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych – Maria Golec	223
16.1. Banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe jako instytucje depozytowe z odrębnymi systemami gwarantowania depozytów	224
16.2. Funkcja gwarancyjna Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i TUV SKOK	226
16.3. Funkcja pomocowa Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej	231
16.4. Koszty systemów gwarantowania depozytów w bankach i SKOK	234
Streszczenie/Summary	236
Bibliografia	239

17. Zarządzanie płynnością banków w zmienionym otoczeniu rynkowym w warunkach kryzysu – standardy polskie i międzynarodowe a polskie banki – Dariusz Letkowski	241
17.1. Ryzyko płynności i jego powiązanie z innymi pierwotnymi czynnikami ryzyka	242
17.2. Model transferu ryzyka i jego wpływ na płynność banków w warunkach kryzysu	243
17.2.1. Transakcje modelu transferu ryzyka	244
17.2.1.1. Sekurytyzacja	244
17.2.1.2. Credit Default Swap (CDS)	245
17.2.2. Wpływ modelu transferu ryzyka na płynność banków	246
17.3. Wewnętrzna metodologia zarządzania płynnością w kontekście norm nadzorczych	248
17.4. Zagrożenia wynikające ze struktury źródeł finansowania	250
17.5. Testy skrajnych warunków i plany finansowania awaryjnego	252
17.6. Zarządzanie płynnością w grupach bankowych	253
Streszczenie/Summary	256
Bibliografia	258

18. Standing finansowy polskich banków w czasie globalnego kryzysu finansowego – Grażyna Ancyparowicz	259
18.1. Makroekonomiczne warunki działalności banków w Polsce	260
18.2. Depozyty i kredyty sektora niefinansowego	262
18.3. Profilaktyka antykryzysowa	264
18.4. Kapitał zagraniczny w polskim sektorze bankowym	267
Streszczenie/Summary	270
Bibliografia	274

Część 4

Rynek ubezpieczeń w warunkach kryzysu

19.1. Skutki kryzysu finansowego w aspekcie ryzyka funkcjonowania zakładów ubezpieczeń – Marzanna Lament	279
19.1. Obszary wpływu kryzysu finansowego	280
19.2. Ryzyko ubezpieczeniowe	283
19.3. Ryzyko płynności finansowej	285
19.4. Ryzyko kredytowe i rynkowe	287
19.5. Ryzyko operacyjne	289
Streszczenie/Summary	290
Bibliografia	292

20. Zmiany w działalności otwartych funduszy emerytalnych i kształtowaniu się świadczeń emerytalnych – Joanna Niżnik 293

20.1. Zasady konstrukcji systemu emerytalnego 293

20.2. Sytuacja na rynku Otwartych Funduszy Emerytalnych 296

20.2.1. Członkowie OFE 296

20.2.2. Składki do OFE 297

20.2.3. Aktywa netto OFE i kapitały PTE 298

20.2.4. Inwestycje i ich wyniki 301

20.3. Emerytura kapitałowa 304

Streszczenie/Summary 306

Bibliografia 308

21. Przestępczość ubezpieczeniowa a kryzys gospodarczy – Piotr Majewski 309

21.1. Specyfika polskiego rynku ubezpieczeń 310

21.2. Wpływ kryzysu na poziom zjawiska przestępczości ubezpieczeniowej 312

21.3. Najpopularniejsze metody wyłudzeń odszkodowań w dobie kryzysu 315

Streszczenie/Summary 318

Bibliografia 319

22. Analiza porównawcza efektywności powszechnych towarzystw emerytalnych na przykładach firm z grup kapitałowych AEGON i NORDEA

– Jarosław Poteraj 321

22.1. Powszechne towarzystwa emerytalne 322

22.1.1. Informacje ogólne 322

22.1.2. AEGON Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA 322

22.1.3. Nordea Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA 324

22.2. Efektywność wykorzystania powierzonego kapitału 325

22.2.1. Wskaźnik rentowności netto kapitału własnego 325

22.2.2. Obliczenia wartości wskaźnika rentowności netto kapitału własnego 326

22.2.3. Interpretacja otrzymanych rezultatów 327

22.3. Efektywność inwestycji dla akcjonariuszy 327

22.3.1. Wartość bieżąca netto oraz wewnętrzna stopa zwrotu 327

22.3.1.1. Wartość bieżąca netto 327

22.3.1.2. Wewnętrzna stopa zwrotu 328

22.3.2. Wykorzystanie metod wartości bieżącej netto oraz wewnętrznej stopy zwrotu do oceny zrealizowanych projektów inwestycyjnych w PTE grup AEGON i NORDEA 328

Streszczenie/Summary 331

Bibliografia 332

Część 5

Finanse przedsiębiorstw w warunkach kryzysu

23. Znaczenie finansowania w działalności przedsiębiorstw – Andrzej Tokarski 335

23.1. Pojęcie finansowania 335

23.2. Kryteria klasyfikacji finansowania 337

23.3. Podmiotowo-przedmiotowy zakres finansowania 341

Streszczenie/Summary 344

Bibliografia 346

- 24. Franczyza jako alternatywna forma prowadzenia działalności gospodarczej**
– Beata Kotowska, Aldona Uziębło 347
- 24.1. Franchising – kryteria podziału 347**
- 24.2. Rozwój franchisingu 350**
- 24.3. Franczyza w Polsce 351**
- 24.3.1. Wstępne dane statystyczne 351
- 24.3.2. Franczyza sieci odzieżowych i obuwniczych
– dynamicznie rozwijający się rynek 352
- 24.3.3. Eksport polskich marek 356
- 24.4. Wady i zalety franchisingu 357**
- Streszczenie/Summary 359**
- Bibliografia 362**
- 25. Optymalizacja podatkowa w dobie kryzysu – Sylwia Grenda 365**
- 25.1. Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych 366**
- 25.1.1. Koszty zaniechanych inwestycji 367
- 25.1.2. Koszty plac pracowników oraz składek ZUS 368
- 25.1.3. Zmiana roku podatkowego – elementem optymalizacji podatkowej 369
- 25.1.4. Zastosowanie amortyzacji jako instrumentu optymalizacji 371
- 25.2. Zmiany w podatku od towarów i usług 372**
- 25.3. Podatek od nieruchomości 373**
- 25.4. Cash pooling 373**
- Streszczenie/Summary 376**
- Bibliografia 378**
- 26. Sposoby finansowania przedsiębiorstwa jako optymalizacja opodatkowania**
– Jacek Patyk 379
- 26.1. Uwagi ogólne 379**
- 26.2. Formy i sposoby finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych**
w przedsiębiorstwie 380
- 26.3. Sposoby finansowania wewnętrznego mające wpływ na zobowiązania**
podatkowe 381
- 26.4. Finansowanie zewnętrzne przedsiębiorstwa 383**
- Streszczenie/Summary 386**